

Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзикинапарығ архиепискобы ИОНАФАННЫҢ чаксы сөс пиргенінен сығарылча

ХРИСТОСТЫҢ ЧАРЫХ ТІРІЛІЗІ — ПАСХА - ХЫЗЫЛ НЫЖЫРХА

Христостың Чарых Тірілізі - Пасха - Хызыл Нымырха үлүкүн иргічахыглыг Пасха үлүкүннің адынан адал парған, хайзы еврей чонын Египеттегі пазыгнан поэдып алганына, чарыдылып, тургызыл парған.

Христос Тіріл парғанынан сыгара, Христостың Тигірибі пу угаа илбек үлүкүнн: өлімнен - чуртассар, чирден - Тигірзер сыхчатханынын өөн сагызы тіп санапча. Пасха - иргічахыглыг үлүкүннің адынан адал парған, че наачахыглыг Тигірибде - анзы ол таныг полча, хайди Худай Оолгы, Позының Тірілізі пастыра, өліглердең Тіріл парып, амыр пастыра Позының Тигірдегі Адазынзар парыбысханы; чирден - тигірзер, иди пісті мөге өлімнен поэдып, Ол піске «Худайның палалары пол парар үлгүні пир салган» (Ин. 1, 12).

Тиксі худайлыг үлүкүннернін изеріңде Христостың Тірілізі үлүкүн иң не өөн орында полча. Христостың ады үчүн ол анча «иң не өріністіг үлүкүн, хайди күн чылтыстарнан иң не артыч чарыпчатханын» таныхтапчатханы.

Иирде, киргінестіг кизілер хызыл паза чарых өннig тонанчыктарын кис салып, Худай туразында Пасхалыг үлүкүнге чылыс парчалар. Орты хараада хутхадарчылары хызыл-чарых өннig тонанчыктарын кис салып, Кірөсті, чарытхыларны паза фимамны тудын салып, Худай туразының төрінең сыгып, прай чоннаң хада, миролыг ипчилерге көөгіп, хайзылары Хан Худайның хомдызынзар иртенөх парғаннар, Худай туразы ибiре сарнап ала парчалар.

Сах пу туста Тигірибнің сан сапачынаң, Тигірдең чили, үлүкүннig угаа өріністіг үннig саңнар, сiліг үннендiрiлiп, саабылчалар. Мында прайзы чарыпчатхан сiвечiлерiн тудынып алып, Худайның Чарыгын пирчеткен үлүкүнге хуттарынан өрiнчелер.

Амды пу чөріс Худай туразының ча абылыг хаалхаларынын алнында, Христостың хомдызы алнында чили, тохтаабысча. Мында, Оөнхутхадарчызы, Ангелге көөгіп, хайзы миролыг ипчилерге Христостың Тіріл парғанынаңар өріністіг хабарны искір пирген, хысырыбысча: «Христос өліглерден тірiлдi, өлімнi өлімнен типсеп, паза сыннан хомдыдагыларга чуртасты сыйлап!»

Пу сарынны хутхадарчылары паза сарынчылар үс хати сарнапчалар. Анзына үндезіп, прайзы «Христос Тірілдi!» тіп өрінісенен нандырча.

Амды алнындатурчатхан Оөнхутхадарчызы поэзының холларында кірөсті паза үс сiвечiлiг чарытхыны тудынып алып, Худай туразының чаабылыг iзiктерiн үс хати кірөсті тартыбысча, анын соонда iзiктер азыл парчалар, анан прайзы өрiнiп, чарытхыларнаң паза

лампадаларнаң сiліг чарыпчатхан Худай туразынзар кірiп, сарнапчалар: «Христос өліглердең Тірілдi!» тіп.

Анан андархы үлүкүннig Худайга тогыныс ап-арыгчы Иоанн Дамаскин пас салган каноннарнаң пүтче: «Христос өліглерден Тірілдi!» тіп көп хати прайзы сарнапча. Ол канон сарналчатса, кірөсті паза аластачаңнарны тудын салган хутхадарчылары көп чарытхыларның соонча чүгүріснен парып, прайзын өрiнiснен угаа илбек үлүкүннең алгыстапчалар: «Христос Тірілдi!», хайзына киргiнiстiглер, өрiнiп, нандырчалар: «Сыннан Тірілдi!» тіп.

Худай туразының төрiнен хутхадарчыларының нинче-нинче хати сыхханы анзын таныхтапча, иди Хан Худай Тіріл парған соонда, Позының үгренчiлерiне удаа көрiнгенiн.

Орты хараада үлүкүннig Худайга тогыныс тоозылчатхан туста, прайзы, хухахтазып, удур-төдiр постарын чарых үлүкүннен алгыстапчалар. Мынызы Христостың илчiлерi угаа өрiнiстiг хабарны - Христостың Тіріл парғанын ис салып, удур-төдiр постарын алгыстап, «Христос Тірілдi!» тіп хысырғаннарын пістiң сагызыбысха кирдiрче, хайзына олар: «Сыннан Тірілдi!» тіп өрiнiснен нандырғаннар.

Удур-төдiр, хухахтазып, чапсыра полғаны, анзы Иисус Христостың Тірілізі пастыра, прай чазых-пырларыбыс тастал парып, пістiң

Чайаачы-Худайыбыснаң чарас салғаныбыстың тании полча.

Иисус Христостың Тірілізіне чарыдылып, Худайга тогыныс толдырыл парған соонда даа Худай туразының төрiнiң Хан Хаалхалары азылыг халчалар, анзы Иисус Христос піске хас-хачанга Тигiрдегi Хан Чирiнiң Хаалхаларын ас пирчеткенiнiң тании полча.

Пу илбек үлүкүннig Худайга тогыныста Иоанн Богословтың Чаксыхабары хыгырылча, хайзы пу сөстернен пасталча: «Пастап Сөс полған, паза Сөс Худайни полған, паза Сөс Худай полған...», хайди пістiң Толыныгыбыс паза Хан Худайыбыс Иисус Христостың Худай полчатханы чарых хоостал парча.

Худайга тогынысты соборның көп санныг абыстары толдырчатсалар, андада Чаксыхабар аймах-пасха тіллернең хыгырылча, анзы тиксі чир үстүндегі прай чоннарга пістiң Хан Худайыбыс сыннан пар полчатханын искiрчеткен таныг полча.

Пу үлүкүннig хараада iдөк артосха, Тигiрiб кибири хоостыра, чаксы сөс пирiлче, анзы пістiң Хан Худайыбыс Иисус Христосты «аарлап паза сабландырып, сагысха киргенiн» таныхтапчатханы.

Артос - улуг просфора, хайди Христостың өлімнi утып алганынын тании алай ба анда Христостың Тірілізі хоостал парған полча. «Артос» - грек тілінең тілбестезе «пек» теенi.

Артостың тархыны андаг. Илчiлер, хайзылары Тіріл парған Хан Худайнаң хада азыранарга көнiк парғаннар, Ол Öөрлeбiскен соонда, Аның сөстерiн хумартхылааннар: «Мин прай күннерде сiрернен хада полам» теенiн. Сыбыра Хан Худай оларнаң хада тіп, олар тіріг киргiнiстiг полғаннар. Азыранчаадып, олар сыбыра Аның орынын тутчаңнар, хайди оларнаң хада Иисус Христос хыйын чат салчаң полған, паза ол орыннаң тогыр - Агаа салчабыс тіп, кизегес iпектi сал салчаңнар, анан Худайга чаксы алынчабыс тіп, ол iпектi: «Христос Тірілдi!» тіп, өөрі көдiрченнер.

Хачан Иисус Христостың үгренчiлерi Чаксыхабарны тарадар үчүн, чир хыриларына тарап парчаңнар, олар прайзы ол кибириче постарын тудынчаңнар: иди полған на ап-арыг илчi, хайда даа хазада полчатса, паза Христостың соонча парчатхан наа пірігістерде полчатса, азыранар алнында, Арачылагының орынын паза Аның iпегiнiң кизегезiн халгыс салчаң. Азыранып алган соонда, ол iпектiң кизегезiн көдiрiп, оларнаң хада Тіріл парған Хан Худайны сабландырчаң, иди олар прайзы Аны сыбыра хумартхылачаңнар. Ол ап-арыг кибири Тигiрiбде амгы тустарга читiре хайраллалча.

Христос Тіріл парған күнде, киргiнiстiглернiң көстерi алнында салыл парған артос - Тіріл парған Христос, көрiнмин, пістең хада полчатханын пістiң сагызыбысха кирдiрче.

Паза артос, Иисус Христос Кiрөсте тоозыл парған соонда, Тіріл парып, сыннан даа чiчен iпекке айлан парған тіп пістiң сагызыбысха кирче. Артостың андаг тании, аны ап-арылап, алданыс толдырылчатса, азыл парча. Абыс, Хан Худайга алданып, артосты ап-арыглапчатса, Хан Худайнаң полған на агырыгны имнебізіп, аны чiпчеткен кiзее пик хазыхты пирерге сурынча.

Че, амды Худайга киртiнчеткен кiзi пiр дее өлімнен хорыхпазын, пістiң Арачылагыбыс ол өлімнен пісті поэдыдыбысхан! Прай анзын ухаанчы Исаия азынада ухаанчылап салган: төбiркiзi, теен ол, ачырган (Ис. 14, 9). Чир түбiнде Сагаа урун парып, утыр салғанын пілiн салып, сайтан угаа тың ачырган парған. Öлiм! Хайди синiң сахчаң нимен? Төбiркiзi! Хайди синiң чиизiн? (1 Кор. 15, 55) Христос Тіріл парды, паза синi чир түбiнзер тастабысхан, паза чабал чөй айналар iдөк чир алтынзар түс парғаннар! Христос Тірілдi, паза Ангеллер өрiнчелер! Христос Тірілдi, паза хомдыда пiр дее өліг кiзi чогыл! Христос өліглерден Тіріл парып, Пастагызы пол парған! Агаа сабланыс паза үлгү тоозылбас тустарга!

Ап-арыгчы Иоанн Златоуст

ЕПАРХИАНЫҢ ЧУРТАЗЫНДАҒЫ КИРӨКТӨРНІҢ ПАЗА

АРКАЛАЙНЫҢ ХУДАЙҒА ТОҒЫНЫСТЫ САБЛАН ТОҒЫСТАРЫНЫҢ ИЗБЕРІЗІ

Көрік айының 18-ші күнінде, Илбек Оразаның читікүнінің понедельнигінде, Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборда Худайға тоғынып, алданған.

Көрік айының 19-шы күнінде, Илбек Оразаның читікүнінің вторнигінде, Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборда Худайға тоғынып, алданған.

Көрік айының 19-шы күні, иирде, Оөнхутхадарчызы Худайғасын Андрей Критскийнің ачырғастығ Илбек канонын Ағбандағы Никольской соборда хығырған.

Көрік айының 20-ші күнінде, Илбек Оразаның читікүнінің средазында, Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан позының хутхадарчызы поларына хол салғанының 36-чы чылы толчатхан күнде пу чылда пастағы Азынада ап-арығлалған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Көрік айының 20-ші күні, иирде, Илбек Оразаның чирдегі чуртастарын тоос салған ада-ічелернің хуттарын амыратчаң пастағы субботаы таңдади, Ағбанның паза Хакас Чирінің архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Парастасты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Көрік айының 21-ші күнінде, Илбек Оразаның читікүнінің четвергінде, Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Харатастағы Иң Ап-арығ Худайтөреткеннің адынаң Худай туразында Худайғасын Андрей Критскийнің ачырғастығ Илбек канонын хығырарын тоос салған.

Көрік айының 22-ші күнінде, Илбек Оразаның читікүнінің пятницазында, Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Азынада ап-арығлалған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Көрік айының 23-ші күнінде, Илбек Оразаның читікүнінің субботаында, хақан Ап-арығ Тигриб Севастийской көлдегі 40 чобағыны, хумартхылап, үлүкүннеч, ідөк ап-арығ илбекчобағы Феодор Тиронны сабландырча, паза Константинопольда коливонаң пол парған хайхасты сағысха кирче, Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан ап-арығчы Иоанн Златоустың орынынаң Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Көрік айының 23-ші күні, иирде, Сынсабланысты үлүкүннеч күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Көрік айының 24-ші күнінде, Сынсабланысты үлүкүннеч күнде, Ағбанның паза Хакас Чирінің архиепискобы Ионафан ап-арығчы Илбек Василийнің

орынынаң Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Көрік айының 27-ші күнінде, Христос Арачылағының кафедралығ соборында, Москваның паза тиксі Орыс чирінің Патриархы Кириллнің устаанынаң, Чоннар аразындағы «Всемирный народный собор» чылығ ирткен.

Ағбанның паза Хакас Чирінің архиепискобы Ионафан чыхсы сөс пиргенінең, Чылығда аралазып аларға Харатастағы Богородице-Рождественской Худай туразының пастағызы иеромонах Палладий (Винников) чөр-килген.

Көрік айының 29-шы күнінде, Ағбанның паза Хакас Чирінің архиепискобы Ионафан Азынада ап-арығлалған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Көрік айының 29-шы күнінде, Ағбанның паза Хакас Чирінің архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Парастасты Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Көрік айының 30-шы күнінде, Худай кізізі, Худайғасын Алексийні хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас Чирінің архиепискобы Ионафан ап-арығчы Иоанн Златоустың Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Көрік айының 30-шы күні, иирде, ап-арығчы Григорий Паламаны хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас Чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Көрік айының 31-ші күнінде, ап-арығчы Григорий Паламаны хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан ап-арығчы Илбек Василийнің орынынаң Худайға тоғынысты Саяногорсктағы Свято-Троицкой Худай туразында толдыр салған.

Хосхар айының 5-ші күнінде, Илбек Оразаның үзінші читікүнінің пятницазында Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Азынада ап-арығлалған Сыйыхтарның Худай тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Хосхар айының 6-шы күнінде, Иң Ап-арығ Худайтөреткенге Чах-

сыхабар читтірілгені үлүкүннің алнында, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан аркалайның резиденциясындағы Худайғасын Сергей Радонезскийнің адынаң Худай туразында Худайға тоғынысты толдыр салған.

Хосхар айының 6-шы күні, иирде, Кірөске пазырынчаң Нидилениң таңдади, паза Иң Ап-арығ Худайтөреткенге Чахсыхабар читтірілгені үлүкүннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Илбек сөсті сабландырчып Оөнхутхадарчызы, соборның хутхадарчыларынаң хада, Аарлығ Кірөсті Худай туразының ортазынзар сығар салған. Кірөске пазырынып алған соонда, Оөнхутхадарчызы чылылыс парған кізілерзер үлүкүннеңер хысханахти чоогын тутхан.

Хосхар айының 7-ші күнінде, Кірөске пазырынчаң Нидиледе, Иң Ап-арығ Худайтөреткенге Чахсыхабар читтірілгені үлүкүннеч күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан ап-арығчы Илбек Василийнің орынынаң Худайға тоғынысты Ағбандағы Благовещенской Худай туразында толдыр салған.

Худай туразының пайзанстоллығ үлүкүннің күнде, амвон тастында алданыс толдырылып, Худай туразы ибіре кірөстіг чөріс полған.

Хосхар айының 9-шы күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан «Искатель» радио эфирінің «Улуг аалчылар» программазында араласхан.

Хосхар айының 10-шы күнінде, Хакас Республиканы Устааның Пірігістер палатазының чылыли ирткен, хайда Россия Президентінің табыллары сыныхталған.

Чылығда Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан араласхан, хайзы республикадағы Пірігістер палатазының кізізі полча.

Хосхар айының 12-ші күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Азынада ап-арығлалған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Пу күнде, амвон тастында

алданыс толдырылып, Аарлығ Кірөсті Худай туразының төрінзер кир салғаннар.

Хосхар айының 12-ші күні, иирде, Илбек Оразаның ада-ічелерні хумартхылачаң халғанчы субботаы таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Парастасты Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Хосхар айының 13-ші күнінде, Оразаның ада-ічелерні хумартхылачаң халғанчы субботаында, ап-арығчы Иннокентийні, Москва митрополидин хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, ап-арығчы Иоанн Златоустың орынынаң Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Хосхар айының 13-ші күні, иирде, Худайғасын Иоанн Летвичникті хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Хосхар айының 14-ші күнінде, Худайғасын Иоанн Лествичникті хумартхылачаң күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Асхыс аймаандағы Апчанайлар аалында толдыр салған.

Хосхар айының 17-ші күнінде, иирде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайғасын Андрей Критскийнің («Марияның турғаны» ачырғастығ канонын хығыр саларынаң устаан.

Хосхар айының 18-ші күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан «Ағбан-24» көні телеэфирде аралазып, сурығларға нандыр пирген.

Хосхар айының 19-шы күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Азынада ап-арығлалған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Хосхар айының 19-шы күні, иирде, Иң ап-арығ Худайтөреткенге Махтағ үлүкүннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худай Ічезіне Акафист сарналып, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Хосхар айының 20-ші күнінде, Иң ап-арығ Худайтөреткенге Махтағ үлүкүннің күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан үлүкүннің Худайға тоғынысты Ағбандағы Благовещенской Худай туразында толдыр салған.

Хосхар айының 20-ші күні, иирде, Худайғасын Мария Египетскаяны хумартхылачаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборда толдыр салған.

ҮНДҮБЯҢАҢАҢ, ПУ ЧИРДЕҢ ҒЫН ЧИРЭЭР ПАРЫБЫСХАН ТУҒАН-ЧАҒЫННАРЫҢНЫ

Піс, прайзыбыс таа пу чирдең хас-хақанға парыбысхан туған-чағыннарыбыснаң тоғазып, чоохтазып аларға хынча поларбыс, паза пу чирде чуртапчатхан туста оларға айабин, хыйыхтап, хомзындырғаныбыс үчүн, оларның алнында пыроланып аларға сағынча поларбыс. Че, амды чирде изен-хазых халып, оларға пір дее чахсы ниме ит полбаспыс тіп, халахтанчабыс. Че оларнаң чоохтазып, өрініснен үлезіп аларын, Хан Худай Тіріл парып, піске пирче.

Хызыл Нымырха үлүкүннің соонда, Фоманың Нидилезі соондағы вторникте піс туған-чағыннарыбыстың сыырат-сөөктерінзер парчабыс, анда оларның чатчатхан орыннарын арыглап, сіліглөп саларға күстенчебіс. Че анзы оларға асхынах. Паза хайдағ нименен піс оларның хуттарын амырадып, часхар салар үчүн ит поларбыс?

Йа, хақан-да, совет үлгүзі турчатхан туста Тигіриблер Худайға асхынах тоғынчаннар, аннаңар кізілер пу чирдең парыбысхан туған-чағыннарының сөөктерінзер Хызыл нымырха үлүкүнде чөрченер. Че Хызыл нымырха изен-хазыхтарның үлүкүні полча...

Амды, Худай полызиинан, көп Тигіриблер азылып, Худайға тоғынчалар. Хайди амгы тустарда Хызыл нымырха илбек үлүкүнде сөөктерзер чөрерзін? Че оларнаң хада өрінерге Тигіриб піске өнетін күнни турғыс салған, - Өрініс күнін.

Тигіриб пісті үгретче, - туған-чағыннарның сөөктерінзер арығ хуттың паза сах парарға кирек, паза Пасхалығ Худайға тоғыныстарда күстіг алданыстарны Худайзар ызарға кирек полча. Сөөктерзер килзе, араға ізерге, суулирға чарабас, че Христостың Тигірибинде өнетін турғыс салған алданыстарны хығырарға кирек полча. Паза анда чічен нимені халғызарға чарабас, халған чиисті астапчатханнарға пирібісчетсер, чахсы полар. Худай туразында алданып албин, сыыраттарзар ла парза, пір дее туза полбас.

Хан Худайның Тигірибі прай Пасхалығ Чарых күннерде христостығларны Тіріл парған Христосха өрініп, үлүкүннеп аларға позынзар хығырча. Пу Чарых күннерде піс Тигірибде

чирдегі чуртастарын тоос салған туғаннарыбыс үчүн, хысхырыстығ алданыстарны испеспіс. Анзына өнетін күн турғызыл парған, - Өрініс күні, хайзы Фома Нидилезінің соондағы вторникте полча.

Пу күннің өзені андағ, Иисус Христостың төбірки айна ханының чирінзер түскенін сағысха кирері. Фоманың нидилезінің понедельнигінен сығара чирдегі чуртастарын тоос салғаннарның хуттарын сағыста тударға Тигіриб чарат салған. Аннаңар пу күнде киртіністіглер постарының тоозыл парған туған-чағыннарынаң, Христостың Тіріл парғаны үчүн, өрініснен үлезіп аларға сыырат-сөөктерзер парчалар.

Сынап пірее кізі Хызыл нымырха үлүкүнде тоозыл парза, андада аны өнетін Тигіриб турғыс салған пасхалығ орыннан чыып салчалар. Пасха - өріністіг тус, өлімні утып алғаны үчүн, өрінчең үлүкүн полча, аннаңар піс Тигіриб өнетін турғыс салған Өрініс күнінде туған-чағыннарыбыснаң ол өрініснен үлезіп аларға парчабыс. Паза пу үлүкүн піске позыбыстың пу чирдең парыбысхан кізілерібіс үчүн ачыға пастырбасха пісті хығырча. Пит, полған на христостығ кізі позының тузында ідөк Хан Худайның чарых паза өріністіг Чирінзер парыбызар.

Амды піс туған-чағыннарыбыстың сөөктерінзер килбидіс, піске анда ниме идерге кирек? Сівечічекті чарыдыбызып, тоозыл парғаннарға өнетін алданысты, күс салып, хығырыбызарға кирекпіс. Аны анда сарнирға даа чарир, че артых полар, сынап абысты хығырып алчаң ондай пар полза.

Анаң арыглап салған сөөктің хыринда, пу чирдең парыбысхан кізіненер сағынып, тұрче турып аларға кирек. Сыыраттарзар арағаны апарып, аны сөөктің үстүне урарға чарабинча, іди иткені - үреп парған кізінің худын чабаллапчатханына тиннелче. Арағанаң ипекті анда халғыс салғаны, - анзы көпхудайлығларнаң көс килген хомай кибір, хайзын христостығларға идерге чарабинча.

Сыыраттар - ап-арығ орыннар, анда алнында полар тіріліс тузына читіре пістің туған-чағыннарыбыстың ит-

сөөктері амыр чатчалар.

Иргі тустардаң сығара сөөктерні чідір салбас үчүн, оларның үстүнде кічи-чек хыранастарны ит салчаннар. Ол иргі кибірлерні наачылап, христостығ Тигіриб сөөктіг хыранасты пістің Арачылағыбыс Тірігничайапчатхан Кірозінен сіліглөп салча.

Сыырат - полар тустағы тірілістің орыны, аннаңар аны арығ тударға кирек полча.

Сынсабланыстығ христостығның сөөгінің үстүндегі Кіроэ - полар тіріліс тузынаңар тапсабин чоохтапчатхан танығ полча. Чирге кире турғызылып, паза тигірзер көрчеткен польп, ол христостығ кізінің иди-сөөгі мында, чирде, че худы тигірде полчатханын таныхтапча, ол кіроэ алтындағы үрен, хайзы, тузы читсе, Хан Худайның Чирінде тоозылбас чуртасха хатап өс парар.

Сөөктің үстүндегі кіроэ арығ паза чіке турарға кирек. Сынсабланыстығ христостығ кізее тимірнең алай ба ағаснаң иткен кіроэ, аарлығ тастан турғызыл парған кіроэстен артых паза истіг көрімніг полча. Анзынаңар V-чі чүс чылда ап-арығчы Иоанн Златоуст чоохтаанох: «Харах чазын төкпин, сыхтабин, хомдыларны сіліглебин, позыбыстың тоозыл парған туған-чағыннарыбыс үчүн, Худайзар күстіг алданысурыныстарны ызып, кілен-чіктерге пиріп, оларның хуттарына полыс пирербіс».

Чирдегі чуртазын тоос салған кізі сіліг хомдыны, пай столлығ хумартхыласты киректебинче, ол позы тапсабас пол парып, Худайға алдан полбинча, аннаңар аның худын арачылап халар үчүн,

Худайзар күстіг алданыстарны піс, чирдегі изен-хазых кізілер ызарға кирекпіс. Аннаңар ибде, тигірибде паза пу Өрініс күнінде сынсабланыстығ христостығлар Худайзар күстіг алданыстарны ызарға кирекпіс. Аның үчүн, сөөктерзер парар алнында, Тигірибзер ирте арах киліп, тоозыл парған кізілерінің аттары пазылған пічікті төрзер пир саларға кирексер, хайда хутхадарчылары оларның хуттарын арачылачаң алданыстарны Худайзар ызарлар.

Чирдегі паза Тигірдегі Тигіриб пір полчатханын піс пілчебіс. Аннаңар, Хан Худай Христостың пастыра, чазыт ондайнаң піс позыбыстың тоозыл парған кізілерібіснен чоохтазып аларбыс. Чирдегі сөстернен паза халахтаныстарнаң нимес, че Чалғыс Худайнаң піріктірчеткен тоозылбас өрініснен.

Хайдағ нимені чоохтап поларбыс піс оларға? Оларға пістің чирдегі чуртазыбыста килісчеткен алай ба киліс-пинчеткен киректерібіс кирек чоғыл. Оларға «Христостың Тіріл парғанын» киречілепчеткен өрінізібісті паза піс Худайнаң хада полчатханыбысты истіп аларға кирек полча, іди олар, тузы читсе, ідөк тіріл парарларына изенчелер, аннаңар Христосха паза оларға чағын польп алар үчүн, пу күнде піс Христостың Ап-арығ Чазыдынаң пірігіп аларға кирекпіс. Андада, Илбек паза Ап-арығ Айахтың соонда, сөөктерзер килгелек тее ползабыс, піс позыбыстың чүреенен Ап-арығ Хуттың хайхастығ сөстерін ис саларбыс, Хайзы пісті часхар салар.

ХАН ХУДАЙНЫҢ ИЕРУСАЛИМЗЕР КІРГЕНІ - ТАЛ ПАЗЫ ҮЛҮКҮННӨЛҮС

Ап-арыг Тигіриб пу күнде, пістің Хан Худайыбыс паза Арачылағчыбыс Иисус Христостың Кірөсте, чобалып, чирдегі чуртазын тоос салары алнында, Аның Тигірдегі Хан полчатханын сабландырып, пістің сағызыбысха кирдірче. Аннаңар анзынаң піске чахсы көрінче, - пістің Арачылағчыбыс Худай Оолғы Иисус Христос Позының чирдегі чуртазын иди тоос саларын азынада пілгені.

Пу үлүкүнде вайини тузаланаң кибиңденер ол «вайи Нидилезі», «Чахайах ағылчан», алай ба пістің олаңай тілібіснен «Тал пазы» үлүкүн тіп адалча.

Вайи - пальма салаазы пістің чирде тал пазынаң алыстырылча. Тал пазы пасха ағастарнаң пурнада чарылчатханы үчүн, аны пу үлүкүнде тузалан сыхханнар.

Пу үлүкүнде вайини тузаланаң кибиңденер ол «вайи Нидилезі», «Чахайах ағылчан», алай ба пістің олаңай тілібіснен «Тал пазы» үлүкүн тіп адалча.

Худайның туразында пу үлүкүнге чыылыс парған кизилер Килчеткен Хан Худайны, Хайзы төбірки айна ханының паза өлімнің Чиңісчизі полча, удурлап, ол «чиністің таниин» - тал пазынаң хада чарыпчатхан сивечілерни холларында тудынып алып, Аны өрініснен удурлап, Аннаң изеннесчелер.

Иерусалимде паза аны ибирчеткен чирлерде Худай Оолғы Иисус Христостың Тірілгені - Хызыл Нымырха үлүкүннің алнындағы нидиледе пасха чылыс сабланыс полчаң.

Аастаң аасха Галилейдегі Иисустанар хайхастыг чоохтар арачанаңар, - Аның үгреткені соонда, кизінің худы нымзах пол парып, алыс парчаң иди, хайди Ол Позы чуртачаң паза тоғынчаң полчаң. Ол чахсы саринзар айланыстың киречілері полып көп кизілер араласчанаңар: хачан даа ағырыгнан поэзып полбинчатханнар - чазыл парчаңнар, ходырлыг чызыг палыглыг кизілер - арыгланып алчанаңар, хазыр хылыгтылар, посха ла хынаачы ондайлыг кизілер паза чабал хутха устатчатханнар

- пазымның паза чалахай көннелиг пол парчаңнар.

Худай Оолғы Иисус Христостанар тіл-аастар андаг полчаңнар, аннаңар көп кизілер Анда Хайхасчайачаңны сизин салып, Аны кизілер постарының иди-сөбгіннің паза худының Арачылағчызы тіп піл салганнар.

Миллионнар кизілер Иисус Христосты Иерусалимде үлүкүннің көдіріліснен удурлирға, чидікпин, сагычанаңар, паза постарының хуттарынаң сыхчатхан өріністерінен чахсы аарласты паза хынысты Хан Худайға пирип, Анда сагаан Арачылағчыны танып салып, Агаа постарының хуттарын паза чүректерин пир саларға тимде полчаңнар.

Угаа көп санныг кизілерни Арачылағчы Христостың он ікі үгретчизі андаг өріністіг көннелиг ит салчаңнар. Оларның өріністерин тутчаа чох полчаң. Оларға ла нимес, че, прай амырдагы чонға тоозыл парбас үлүс

пирилди тіп, олар санааннар.

Аның үгретчелерінің чарыг көрістері Иисуссар айланчаңнар. Олар, Угретчизінің көнни андагөх өріністіг ползын тіп, сагыганаңнар. Хан Худайның көнни амыр паза чооғы иптг полчаң. Хачан прайзы тың өріністіг көннелиг полчаңда, Арачылағчы, кинетин, чоохтаныбысхан: «Мына, амды піс Иерусалимзер кирчебіс, анда Кизи Оолғы пасабыстарға паза чозахчыларға пирил парар, олар Аны өлімге чаргылабызарлар, иди Аны чабаллирға, согарға паза кирөске хазап саларға көп-худайлыгларға пирибизерлер...» (Мф. 20, 18-19).

Арачылағчының андаг хабары, үгретчелеріне кинетин истил парып, пулут чох аяс тигірде күгүрт сатырааны чили истил парчаң. Угретчелер Аның сөстерінде угаа аар киректи сизин салганнар. Ол сөстерде мындаг сын сагыс полчаң: пастагызы, Арачылағчы үгретчелері пілзін-

нер тіп, сагыганаң, иди, чонның андаг пөзік көдірілістіг ондайда полып, өрінгени соонда, Иисустың чобаглыг күннері чидерлер, идөк ол хыйаллыг күннер Агаа сыннаң хынчатхан кизилерге чидерлер; икинчизі, чазыгтыг кизінің угаа тың өріністіг полчатхан көнни сыбыра полбича; үзінчизі - Арачылағчы сыбыра өріністіг полар чолны орта көзіг салган, иди хорыгыстыг паза чочыныстыг күннерде, Аның чоохтаан сөстерінен - өрініске иптг хайарға кирек, паза анзына хожа Ол андаг чөптг пир салган, - ол күн чит килзе, хайди поларға паза ние идерге кирек полар...

Иисус Христостанар прай чонның көнни, сагызы икинчелестиг полчатханы тың на үр сахтатпаан - Худай-Кизінің ап-арыг табаннары пас парыбысхан чолда чайа тасталган пальма агастың салаалары салыххалахтох, чонның саң чили сыңырапчатхан өрінізі амырап парчаң.

Өріністіг хысхырыс, ачыг-чарыг чоохтар соонаң, ыдырғахтаныс паза чабал сагыстар оларға кир парчаң: «Ол, Хайхасчайачаң паза Угретчи!» сөстер орнына чабал аастыглар тееннер: «Ол сайбах паза сайбагчы!»; «Хан Худай» сөс орнына олох кизелер хысхырганнар - «Ол чабал кизи!»; «Сабланыс (Осанна)» орнына - «Хазап сал, Аны!»; «Пайзаңстол» орнына - «Голгофа хырандагы өдіріс».

...Амды Чобаглыг Читі күн читче. Полганыбыс ла чобалчатхан Арачылағчызар чагынназа, полганыбыс ла Аның соонча, истен іске кирөстіг чолча парза, андада ла пістің чуртазыбыстың чолы түзедил парар, андада ла чобагда паза ачыгда сыныхталган чүребебіс кизе аяачы пол парар...

Кем Тигірдегі часхарыгны паза өріністі алып аларға хынча, прайзыбыс, кем чабал киректернен поэзып аларға сагыганаң, кирөстіг чолча параанар.

Ундубаанар, пу кирөстіг чолда пістің Хан Худайыбыс Иисус Христос Позы піснен хада чобалчатханын!

ХАН ХУДАЙЫБЫС ИИСУС ХРИСТОСТЫН ПІСНЕН ХАДА ПОЛҢАН ХАЛҢАҢЧЫ КҮННЕРІ

Пу нидиле Хан Худайың Иерусалимзер Киргенине чарыдылча. Піс пу күннен сыгара Хан Худайыбыс Иисус Христоснаң хада чуртачабыс. Хан Худайың Иерусалимзер Киргени үлүкүн, пір саринаң үлүкүн полча, че пір саринаң угаа хомай киректиг күн ол пол парчаң, иди Хан Худайың махтап ала, кизилер Христостың оселга одыр салганын удурлап, киптерин паза пальма салааларын Аның алнында чайа тастапчалар, че олох туста ол чон Аны хазап саларға хысча. Хан Худай прай анзын көрген, че пу чонны арачылап халар үчүн, Кирөске хазат саларға Ол пос көнниң парча. Хан Худайың Иерусалимзер Киргени Аның чирдегі чуртазының халгаңчы нидилезі, халгаңчы читі күн, хайда піс Аннаң чада Чобаглыг читі күнде чуртачабыс.

Чобаглыг читікүннің халгаңчы күннері Иисус Христостың чирдегі чуртазының халгаңчы күннеріненер чахсыхабарлыг киректер піске иди чарыда чоохтапчалар.

Пасха - Хызыл нымырха үлүкүннің алнындагы халгаңчы нидиле - Чобаглыг читікүн. Чобаглыг читікүннің полчаң на күннде Арачылағчының чирдегі чуртазының халгаңчы тузынаңар сагысха кирілче, Аның Кирөсте, чобалып, өлімни алын салганынаңар.

Пу күннерде хатыг чаган тудылча, Илбек пятницада, Иисус Христосты

хазап салчаң күнде, киртіністіглер плащаницаны Худай туразының ортазынзар сыгарчаңча пір дее азыранминчалар.

Чобаглыг читікүннің күннері - Илбек күннер тіп адалчалар: понедельник, вторник паза среда Иисус Христостың үгретчелерінен чоохтасханына чарыдылча.

Пу читі күнде Худай тураларында Азынада ап-арыглалган Сыйыхтарның Худайға тогынызы толдырылча.

Илбек четвергте паза Илбек субботада ап-арыгчы Илбек Василийның Худайға тогынызы толдырылча.

Илбек пятницада Худайға тогыныс толдырылбинча. Пу туста христостыг кизилерге ол өөн күн полча, иди полчаң на киртіністіг кизи, Пасха - Хызыл нымырха үлүкүнни хайди удурлапчатханын сагын салып, илбек үлүкүнни турыстыра удурлирға тимнен салганынаңар ин не өөн сурыга нандыр саларға кирек полар...

Пу күннерде, хайзыларына чарыдылып, Илбек Ораза тургызыл парчаң, пістің Хан Худайыбыс Иисус Христостың Тіріл парганынаңар чахсы сагынып алып, идөк поэзыбыстың чирдегі халгаңчы тузыбыстанар чахсы сагын саларға кирекпис.

Ап-арыг адалар чөптеринен.

«Сын Сабланыстыг киртініс»
(Православная вера)

Өөн редактор
Агбанның паза Хакас Чирінің
Пөзкинапарыг архиепискобы
ИОНАФАН (Цветков)

ТӨСТЕГЧИ:
Орыс Сынсабланыстыг Тигіриб
Агбан спархиязы
(Москва Патриархалды)

Пістің адресібіс
655010, Агбан с., Соборнай пл., 2
тел. 24-29-476 ф. 24-29-15
Редакцияның адресі:
665018, Агбан с., Мостовая о., 9

Хызылчарда палгалысты паза культураны
сыныхтаңаң Федеральнай службаның
устаа 20.02.2008 ч. пічкке кирген.
Пічкке кирген № ПИ ФС24-510Р.

Орыс Сынсабланыстыг Тигіриб Синодының хабарлар таратчаң пөли 2011 ч. чарыс айының 18-чи күнде чаратхан. Свид. 174 №. 47 (147) №. Тикке таралдыла
«Хакаси» типография сыгарча, Агбан с., Щетинкин о, 32, тел.222-447. Чарыхха 27.04.2024 ч. сыхча. Агбан спархиязында тимнелген. Тираж 533